

नपुंसकलिङ्गाध्यायः ॥ ३ ॥

अयनं निलये मार्गे सूर्योदग्दक्षिणागतौ ।
 अंशुकं केवले वस्त्रे सूक्ष्मवस्त्रोत्तरीययोः ॥ १ ॥
 अभीक्ष्णमव्ययं वा स्यात् पौनःपुन्यभृशार्थयोः ।
 अरुलं सलिले पोतेऽप्यलीकं त्वप्रियेऽनृते ॥ २ ॥
 अनुकमन्वये शीलेऽप्यास्पदं स्थानकृत्ययोः ।
 स्तम्भमात्रेऽपि चालानं हस्तिर्नोऽसेऽपि चासनम् ॥ ३ ॥
 रेतसीन्द्रियमन्त्रे च दर्शनेऽक्षणि चेक्षणम् ।
 उद्यानं सङ्ग्रहोद्गत्योवनभेदे प्रयोजने ॥ ४ ॥
 उत्थानमुद्यमे वास्तौ तन्त्रेहापौरुषेषु च ।
 उद्धानमुद्गमे चुल्ल्यामौशीरे दण्डचामरे ॥ ५ ॥
 कटीरं कन्दरे कट्यां कलत्रं श्रोणिभार्ययोः ।
 क्रन्दनं रुदिते ध्वाने कार्मुकं शस्त्रचापयोः ॥ ६ ॥
 कारणं हेतुवधयोः कारकं हिंसकेऽपि च ।
 कीलालं रुधिरं तोये कुहरं गह्वरे बिले ॥ ७ ॥
 कुरीरं प्राम्यधर्मेऽब्जे कुन्नानं कुण्डशिक्ययोः ।
 कैतवं कपटे द्यूते कृपीटमुदरे जले ॥ ८ ॥
 करणं कारणे काये साधने बवकादिषु ।
 स्पृष्टाद्युच्चारणाभेदध्यानपद्मासनादिषु ॥ ९ ॥
 रतबन्धे नाड्यभेदे गीतके कर्मणीन्द्रिये ।
 कौतुकं विषयाभोगे हस्तसूत्रे कुतूहले ॥ १० ॥
 कामे ख्याते मङ्गले च हस्तसूत्रेऽपि कङ्कणम् ।
 कटिचर्म चर्म सुस्यूतं कटीवेष्टनचर्म च ॥ ११ ॥
 कोदण्डं तु चतुर्हस्तं धनुर्वेणुधनुर्धरः ।
 केतौ तु केतनं चापे कृत्यार्थोपनिमन्त्रणे ॥ १२ ॥
 कौलीनं प्राणिभिर्द्युते कुलीनत्वापवादयोः ।
 गुह्यकार्ये च कौपीनं गन्धनं तु प्रकाशने ॥ १३ ॥
 सूचनेऽपि च हिंसायां परस्योत्साहनेऽपि च ।
 ग्रहणं बन्दिरादानमादरोऽर्काद्यप्लवः ॥ १४ ॥

गह्वरं कन्दरे दम्भे चलनं पादयन्त्रयोः ।
 जघनं स्यात् कटौ पूर्वश्रोणिभागापराङ्गयोः ॥ १५ ॥
 तलिमं कुट्टिमे तल्पे तर्पणं त्विन्धनेऽपि च ।
 तानितं तूलितपटे गुणवादित्रभाण्डयोः ॥ १६ ॥
 तेमनं व्यञ्जने क्लेदे तोत्रे तोदे च तोदनम् ।
 दर्शनं चक्षुषि स्वप्ने बुद्धिशस्त्रोपलब्धिषु ॥ १७ ॥
 दुकूलं शुक्लवस्त्रेऽपि द्योतनं दीपनेऽक्षिण च ।
 धाराग्रमवतारेऽश्रौ निमित्तं हेतुलक्षयोः ॥ १८ ॥
 नाभीलं नाभिगन्धश्च वङ्कणं च वरस्त्रियाः ।
 निर्याणं हस्तिनेत्रान्ते मरणे निर्गमेऽपि च ॥ १९ ॥
 निर्वाणं निर्वृतौ मोक्षे विनाशे गजमज्जने ।
 निदानमपदाने स्यात् खण्डनेऽप्यादिकारणे ॥ २० ॥
 पललं तिलचूर्णे स्यान्मांसकर्दमभेदयोः ।
 प्रयाणं गजद्वक्पूर्वप्रदेशे मरणे गतौ ॥ २१ ॥
 प्रज्ञानं लाञ्छने बुद्धौ प्रसूनं फलपुष्पयोः ।
 पातालं लोक और्वरच पतत्रं खे गरुत्यपि ॥ २२ ॥
 नवसूतगवीदुग्धे पीयूषममृतेऽपि च ।
 प्रमाणं बोधनेयत्तामर्यादाशास्त्रहेतुषु ॥ २३ ॥
 सम्यग्वक्तरि चाथ स्यात् प्रायणं मरणे गतौ ।
 पुष्करं हस्तिहस्ताग्रे जले वाद्यमुखे युधि ॥ २४ ॥
 खेऽब्जे दिव्यसिधारायां तीर्थभेषजभेदयोः ।
 ब्राह्मण्यं ब्राह्मणत्वे स्याद्विप्रौषे विप्रकर्मणि ॥ २५ ॥
 वाल्मीकिं कुङ्कुमं हिङ्गु भण्डनं कवचे रणे ।
 भूतिकं भूमिनिम्बे च भूस्तुणे कत्तणेऽपि च ॥ २६ ॥
 मणीचमग्रहस्तेऽपि पुष्पमौक्तिकयोरपि ।
 मन्दिरं देहपुर्योश्च सम्बन्धे मैथुनं रते ॥ २७ ॥
 यापनं स्यान्निरसने नृत्ते प्रस्थापनेऽपि च ।
 लक्षणं कार्षिके चिह्ने नाम्नि मुद्राङ्गसम्पदोः ॥ २८ ॥
 लाङ्गूलं वालधौ मेढ्रे वर्जनं त्यागहिंसयोः ।
 वराङ्गं स्त्रीभगे मूर्ध्निच्छेदे वृद्धौ च वर्धनम् ॥ २९ ॥
 व्यञ्जनं श्मश्रुनिष्ठानचिह्नेष्ववयवेऽक्षरे ।
 वृद्धत्वे वृद्धसङ्घाते वृद्धकर्मणि वार्द्धकम् ॥ ३० ॥

बालकं त्वङ्गुलीये स्याद् बर्हिष्ठे वलयेऽपि च ।
 व्युत्थानं प्रतिकूलत्वे स्वातन्त्र्यकरणेऽपि च ॥ ३१ ॥
 व्यसनं शक्तिविपदोद्देवानिष्टफलैऽहसि ।
 पैशुन्यादौ च कोपोत्थे मृगयादौ च कामजे ॥ ३२ ॥
 विधानं हस्तिकबले प्रेरणेऽभ्यर्चने धने ।
 वेतने चाप्युपाये च प्रकारे वैरकर्मणि ॥ ३३ ॥
 वेष्टने मकुटोष्णीषौ शकले खण्डवल्कले ।
 शालूकं पङ्कजे कन्दे जले शमलमप्यधे ॥ ३४ ॥
 शासनं निग्रहे लेख्ये वेदवाक्येषु कर्मणि ।
 वाङ्मनियोगे प्रहरणे शास्त्रे ग्रामे च निष्करे ॥ ३५ ॥
 साधनं शेफास धने सिद्ध्युपायनिवृत्तिषु ।
 मारणे मृतसंस्कारे दापनेऽनुगमे गमे ॥ ३६ ॥
 सेनाङ्गे यातनायाञ्च सेवनं स्यूतिसेवयोः ।
 मृत्यौ समाप्तौ संस्थानं सन्निवेशे चतुष्पथे ॥ ३७ ॥
 मणौ शीधौ शीधुपाने सरकं मद्यभाजने ।
 सामर्थ्ये शक्तिसम्बन्धौ हृदयं तु मनस्यपि ॥ ३८ ॥
 हिरण्यं काञ्चने वित्ते मानभेदेऽप्यकुप्यके ।
 हरणं करणे नृत्ते चापेनान्यास्त्रवारणे ॥ ३९ ॥
 हृतौ कथितशीताप्सु पणने यौतकादिके ॥ ४० ॥

इति भगवता यादवप्रकाशेन विरचितायां वैजयन्त्यां

त्र्यक्षरकाण्डे नपुंसकलिङ्गाध्यायः ॥ ३ ॥

अर्थवलिङ्गाध्यायः ॥ ४ ॥

अधमौ गर्हितन्यूनावभीकौ निर्भयाभीकौ ।
 प्रत्यक्षेऽधिकृतेऽध्यक्षमखिलं गर्ह्यकृत्स्नयोः ॥ १ ॥
 आविष्टौ क्षिप्रकुटिलावाहतौ सादरार्चितौ ।
 विपन्नप्राप्तावापन्नावाभीलौ कष्टभीषणौ ॥ २ ॥
 आप्लुतौ स्नातकस्नातावाहतं गुणिते हते ।
 आयस्तः कुपिते क्षिप्ते क्लेशिते तेजितेऽपि च ॥ ३ ॥
 इरिणं तूषरस्थाने भूभागे च निराश्रये ।
 उदारो महति ख्याते दक्षिणे दानशौण्डिके ॥ ४ ॥
 उद्धृतं भुक्तनिर्मुक्ते तुलिते चाप्यथोच्छ्रितम् ।
 वृद्धे तुङ्गे समुत्पन्नेऽप्युदितौ कथितोद्गतौ ॥ ५ ॥
 उदूढावूढप्रथुलावुत्तमौ प्रवरान्तिमौ ।
 महत्युदात्त उच्चोक्तेऽप्युपोढो निकटोढयोः ॥ ६ ॥
 अभ्यस्तेऽप्युचितं न्याय्येऽप्युषितं स्थितदग्धयोः ।
 उत्तालो द्रुत उत्तानेऽप्युत्कटो मत्त उद्धटे ॥ ७ ॥
 करालो दन्तुरे तुङ्गे विशाले विकृतेऽपि च ।
 कर्कशः प्रखरस्पर्शे निर्दये साहसिन्यपि ॥ ८ ॥
 द्वौ कनिष्ठकनीयांसौ यून्यत्यल्पेऽनुजेऽपि च ।
 क्षुल्लका नीचनिःस्वाल्पाः कलितो ज्ञातबद्धयोः ॥ ९ ॥
 कल्माषौ कृष्णमिश्रौ च कुहकोऽपीर्ष्यया युते ।
 क्षेत्रियं दुष्प्रतीकारे व्याधौ क्षेत्रोद्भवे तृणे ॥ १० ॥
 देहान्तरचिकित्साहं गरले पारदारिके ।
 चतुरौ दक्षधीमन्तौ जघन्योऽन्त्यकुपूपयोः ॥ ११ ॥
 जरठः कठिने जीर्णे तलिनो विरलाल्पयोः ।
 पशुः कालेऽपि निःशृङ्गो नरोऽश्मश्रुश्च तूपरौ ॥ १२ ॥
 दुर्विधो निर्धने नीचे निहतो न्यक्स्वरे हृते ।
 निर्ग्रन्थः श्रमणे निःस्वे निरस्तस्तु निराकृते ॥ १३ ॥
 निष्ठयूते प्रास्तवान्ते च वचने च द्रुतोदिते ।
 निवातो दृढसन्नाहे निर्वातेऽप्याश्रयेऽपि च ॥ १४ ॥
 निर्दयः परदोषोक्तिपरे निष्ठुरभाषिणि ।
 प्रणायोऽसम्भतेऽपि स्यादभिव्यङ्गवत्यपि ॥ १५ ॥